

Monika Czerepowicka, Izabela Pietras

Sprawozdanie z konferencji "Język edukacji. Język w edukacji"

Prace Językoznawcze 19/1, 154-157

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z konferencji „Język edukacji. Język w edukacji”

W dniach 21–22 kwietnia 2016 r. na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa z serii: Nowe zjawiska w języku, tekście, komunikacji. Tegoroczne spotkanie zatytułowano „Język edukacji. Język w edukacji”. Organizatorem konferencji był Instytut Polonistyki i Logopedii (do lutego 2016 r. funkcjonujący pod nazwą Instytut Filologii Polskiej). Konferencja miała charakter interdyscyplinarny. Skupiła badaczy zajmujących się szeroko pojętą edukacją oraz komunikacją w edukacji. Zebrani wysłuchali referatów lingwistów, psychologów, pedagogów, logopedów oraz lekarzy.

Obrady odbywały się na Wydziale Humanistycznym UWM w Olsztynie. Jako pierwsza w imieniu organizatorów głos zabrała dr Renata Makarewicz, która przywitała zgromadzonych gości, referentów oraz licznie przybyłych studentów. Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał prof. UWM dr hab. Andrzej Szmyt, dziekan Wydziału Humanistycznego. Następnie głos zabrał prof. UWM dr hab. Mariusz Rutkowski, dyrektor Instytutu Polonistyki i Logopedii, który przywołał historię konferencji, wspominając tematykę kolejnych spotkań. Tegoroczna konferencja była już szóstą z kolei. Na koniec części oficjalnej głos dr Zbigniew Warzocha, prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego w UWM. Po części oficjalnej nastąpiły obrady plenarne. Jako pierwsza wystąpiła dr hab. Jolanta Panasiuk (UMSC). Referat zatytułowany „Język jako narzędzie poznania a diagnoza i terapia logopedyczna” miał charakter przeglądowy, dotyczył różnych aspektów komunikacji. Prof. Panasiuk podkreśliła związek między myśleniem a językiem i z tej perspektywy ukazała zagadnienia diagnozy logopedycznej i wskazała jej niedoskonałości. Zwróciła uwagę na konieczność wielodyscyplinarnego podejścia w diagnozie logopedycznej.

Następnie wystąpiła dr Beata Jarosz z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W wystąpieniu pt. „O języku przewodników metodycznych do nauczania języka polskiego (normatywnie)” referentka przedstawiła analizy językowe 15 poradników metodycznych, wskazując liczne w nich uchybienia i niedociągnięcia językowe. Po referatach nastąpiła dyskusja, w której głos zabrali kolejno: prof. dr hab. Marzanna Zaorska (UWM), dr Renata Makarewicz (UWM), dr Izabela Pietras (UMCS), dr Sebastian Przybyszewski (UWM) oraz referentki.

W drugiej części obrad wysłuchano wystąpienia lek. n. med. Magdaleny Zakrzewskiej (UWM). W referacie zatytułowanym „Problemy edukacyjne dzieci z chorobą alergiczną górnych dróg oddechowych” referentka szczegółowo przedstawiła powody obniżonej sprawności fizycznej i koncentracji umy-

słowej dzieci alergicznych. Przyczyny niedyspozycji o podłożu alergicznym w praktyce szkolnej często bywają mylone z ADHD lub innymi deficytami koncentracji. Następnie zgromadzeni wysłuchali wystąpienia dr Magdaleny Osowickiej-Kondratowicz (UWM). W referacie zatytułowanym „Interdyscyplinarność w kształceniu logopedy” referentka wskazała podstawowe trudności terminologiczne, wynikające ze złożonego charakteru logopedii. Postulowała pogłębioną komunikację między badaczami różnych dyscyplin, zajmujących się kształceniem przyszłych logopedów, jak również konieczność przypisania logopedii do określonego obszaru wiedzy i nadanie jej statusu samodzielnej dyscypliny naukowej. Następnie dr Jacek Krawczyk (UWM) wygłosił referat pt. „Płytki umysł jako współczesne wyzwanie edukacyjne. Badania eyetracking w refleksji nad czytaniem i pisanem”. W wystąpieniu pojawiła się teza o korelacji między zdolnościami poznawczymi a korzystaniem z internetu, jak również między czytaniem tradycyjnym (czytanie druku) a nowoczesnym (czytanie plików elektronicznych wyświetlanych na monitorze lub innym nośniku elektronicznym). Referent wskazywał wyższość pierwszego sposobu czytania.

Po serii referatów nastąpiła dyskusja, w której głos zabrali kolejno: dr Monika Czerepowicka (UWM), dr hab. Jolanta Panasiuk (UMCS, UWM), dr Izabela Pietras (UMCS), dr Sebastian Przybyszewski (UWM) oraz występujący referenci.

W trzeciej części obrad jako pierwsze wystąpiły mgr Milena Kaczmarczyk (UWM) i dr Małgorzata Sławińska (UWM). W wystąpieniu pt. „Oczekiwane kompetencje kandydatów na nauczycieli w świetle opinii o przebiegu ich praktyki pedagogicznej” referentki podkreśliły znaczenie odbywania praktyk w edukacji pedagogicznej i udokumentowały dosyć schematyczny sposób opiniowania ich przebiegu. Zebrana dokumentacja obejmowała sto opinii, z których tylko jedna była negatywna, pozostałe zaś jednoznacznie entuzjastyczne.

Następnie wystąpiła dr Marzena Kryszczuk (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach). W referacie zatytułowanym „Narracje nauczycieli o uczniach z trudnościami w uczeniu się oraz o uczniach zdolnych” przedstawiła badania ankietowe, jakie przeprowadziła wśród 33 nauczycieli. Ich wyniki wskazują na częstsze używanie pozytywnych określeń w stosunku do uczniów zdolnych oraz na większą liczbę negatywnych konotacyjnie opisów uczniów z trudnościami w uczeniu się.

Referat pt. „Komunikacja w edukacji uniwersyteckiej” wygłosiła dr Izabela Pietras (UMCS). Podała w nim analizę komunikację elektroniczną (mailową) między wykładowcami i studentami, zgromadzoną w latach 2013–2016. W materiale badawczym wskazała liczne uchybienia wobec

reguł komunikacji oficjalnej. Odwołując się do koncepcji interakcjonizmu, wskazała, jak ogromną rolę odgrywa nauczyciel akademicki jako model dla komunikacyjnych aktywności studentów.

Pierwszy dzień obrad zakończyła dyskusja, w której głos zabrali: dr R. Makarewicz, dr hab. Bara Ndiaye, prof. UWM, dr Małgorzata Sławińska, dr Jerzy Kowalewski, dr Magdalena Osowicka-Kondratowicz.

Ostatnim punktem programu pierwszego dnia konferencji było przedstawienie w Teatrze im. Stefana Jaracza w Olsztynie pt. „On wrócił”.

Drugi dzień obrad otworzyły wystąpienia dotyczące nauczania języka polskiego jako obcego. Jako pierwszy głos zabrał dr Jerzy Kowalewski (Narodowy Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franki we Lwowie). W referacie pt. „Interakcja języka i kultury w dydaktyce jppo na Ukrainie” przedstawił problemy związane z nauczaniem języka polskiego na Ukrainie, gdzie język polski jest obiektem coraz większego zainteresowania mieszkańców Ukrainy jako tzw. zachodni język obcy. Wobec masowej emigracji Ukraińców do Polski dr Kowalewski podkreślił konieczność wypracowania spójnej wizji kształcenia polonistycznego. Wskazał również niedoskonałości i niekonsekwencje aktualnego modelu nauczania. Drugi tego dnia referat pt. „Aspekty integracji między językiem a kulturą w nauczaniu jppo” wygłosiła dr Maria Rólkowska (UWM). Przeprowadzone badania ankietowe doprowadziły do wniosków o niewielkiej sile powiązania pomiędzy elementami języka a elementami kultury w procesie uczenia cudzoziemców języka polskiego. Po wymienionych referatach nastąpiła dyskusja, w której głos zabrali: dr R. Makarewicz, dr M. Kaczmarczyk, dr hab. Iwona Ndiaye, prof. UWM, dr I. Pietras i dr S. Przybyszewski.

Ostatnią sesję obrad konferencji rozpoczął referat glottodydaktyczny dr. Sebastiana Przybyszewskiego (UWM) pt. „Podejście leksykalne w nauczaniu języka polskiego jako obcego”. Referent dowodził, że spośród różnorodnych metod nauczania języków obcych najlepsze efekty przynoszą metody komunikacyjnocentryczne. Takim rodzajem nauczania jest bazowanie na tzw. kawałkach języka, czyli związkach frazeologicznych, frazach, zwrotach, które ułatwiają płynną komunikację w języku obcym. Następnie dr hab. Iwona Ndiaye, prof. UWM, i dr hab. Bara Ndiaye (UWM) wygłosili referat pt. „Polityka edukacyjna i językowa krajów afrykańskich (na przykładzie Senegalu)”. Przedstawili w nim nieznanne fakty dotyczące edukacji w Afryce, poczynając od średniowiecznych jej początków, a na współczesnym systemie edukacji kończąc. Kolejny referat, pt. „Możliwości zastosowania narzędzi do pomiaru zrozumiałości tekstu w praktyce szkolnej”, wygłosiła dr Monika Czerepowicka (UWM). Przedmiotem wystąpienia było zaprezentowanie eksperymentu lingwistycznego, polegającego na ocenie

stopnia trudności *Szewczyka Dratewki* Janiny Porazińskiej. W trakcie eksperymentu tekst poddano analizie w aplikacji Jasnopis – programie komputerowym służącym ocenie stopnia zrozumiałości tekstu. Uzyskane wyniki oraz obserwacje autorki referatu skłaniały do wniosku, że lektura została umieszczona zbyt wcześnie w programie szkolnym. Kolejny referat, zatytułowany „*Ocenianie kształtujące* i inne terminy z komponentem imiesłowowym w języku edukacji”, również odwoływał się do rzeczywistości polskiej szkoły. Dotyczył kwestii terminologicznych związanych z oceną szkolną. Wygłosiła go dr Renata Makarewicz. Następnie referat pt. „Elementarze gwarowe jako pomoc dydaktyczna w kształceniu logopedów” wygłosiła prof. dr hab. Maria Biolik (UWM). W swym wystąpieniu prof. Biolik wskazała korzyści, płynące z kształcenia językowego logopedów w oparciu o źródłowe teksty gwarowe. Na tym obrady zakończono. W imieniu organizatorów konferencję zamknęła dr R. Makarewicz. Tegoroczna konferencja, mimo kameralnego charakteru, a może właśnie dzięki niemu, obfitowała w skłaniające do refleksji dyskusje, konkluzje i wnioski. Różnorodność podejmowanych w referatach tematów pozwoliła spojrzeć na język edukacji i język w edukacji w rozległej perspektywie.

Monika Czerepowicka, Olsztyn, Izabela Pietras, Lublin